

Siekiant naujojo solidarumo

Trejus su puse metų trukianti mūsų Pasitikėjimo piligrimystė Žemėje ieško būdų, kaip įgyvendinti šio Laiško raginimus siekti naujojo solidarumo mūsų gyvenime.

Naujasis solidarumas galėtų vienyti visus – tikinčius ir netikinčius – taikos bei tiesos piligrimus.

Per ateinančius trejus metus visų žemynų jaunimas telks energiją, apibendrins lūkesčius, įžvalgas ir patirtis.

2012 metais – tiesti pasitikėjimo kelius tarp žmonių.

2013 metais – rasti pasitikėjimo Dievu šaltinių.

2014 metais – siekti regimos bendrystės su visais, mylinčiais Kristų.

2015 metais – tapti „žemės druska“.

O šias pastangas sutelks ir naujo polėkio suteiks

2015 m. rugpjūčio mėnesį

Taizé vykstantis naujojo solidarumo susitikimas –

75-tasis Taizé bendruomenės jubiliejus ir šimtosios brolio Roger gimimo metinės.

Kad galėtume susitikti su kuo daugiau jaunų žmonių ir išklausti jų nuomonę, parengiamuosius susitikimus organizuojame visuose žemynuose.

Siekiant, kad žmonės vis labiau solidarizuotųsi visais lygmenimis – šeimose, bendruomenėse, miestuose ir kaimuose, kad solidarizuotųsi šalys ir žemynai – reikalingi drąsūs sprendimai¹.

Nors suvokiame žmonijai ir planetai gresiančius pavojus bei kančias, nenorėtume pasiduoti baimei ir rezignacijai.²

¹ Žmogiškasis solidarumas reikalingas visada; jis turi būti puoselėjamas ir privalo pasireikšti kaskart naujai. Šiandien labiau nei bet kada būtina, kad jaunoji karta rengtųsi teisingiau skirstyti žemės turtus tarp žemynų bei valstybių viduje.

² Žingsnis link naujojo solidarumo įmanomas. Jis remtųsi įsitikinimu, kad pasaulio istorija nėra nulemta iš anksto. Prisiminkime keletą pavyzdžių: po Antrojo pasaulinio karo saujelė politinių vadovų, nepaisydama vyravusių įsitikinimų, patikėjo susitaikymu ir drąsiai pradėjo kurti solidarią Europą; didysis lenkų „Solidarumo“ sąjūdis be prievartos nutiesė kelią į laisvę daugeliui Europos šalių; Berlyno sienos griuvimas iki 1989 m., kai tai įvyko, buvo neįsivaizduojamas; tuo pat metu Lotynų Amerikos šalys pasirinko

Tačiau gražios žmogiškosios vilties nuolat tyko nusivylimas. Sunkėjanti ekonominė padėtis, karais net gniuždantis visuomenių sudėtingumas, bejėgiškumas gamtos katastrofų akivaizdoje gali sunaikinti vilties daigus.³

Ar, siekiant naujojo solidarumo, neatėjo laikas atidžiau ieškoti pasitikėjimo šaltinių?

Nė vienas žmogus, nė viena visuomenė negali gyventi be pasitikėjimo.

demokratijos kelią, sukėlusį iki tol neregėtą ekonominę plėtrą – tikimės, kad jos vaisius netruks patirti ir skurstantieji; apartheido Pietų Afrikoje žlugimas ir ištiesta Nelsono Mandelos ranka nelaukta paskatino susitaikyti; neseniai baigėsi politinė prievarta Baskų žemėje ir Šiaurės Airijoje.

³ Rimtus klausimus kelia pasaulinės ekonomikos sunkumai. Kinta geopolitinė pusiausvyra. Didėja nelygybė. Kas atrodė saugu vakar, šiandien jau nebėra stabilu. Ar tai neskatina klausti, ką gyvenime turėtume rinktis?

Apviltas pasitikėjimas palieka galias žaizdas.

Pasitikėjimas nėra aklas naivumas, jis nėra lengvabūdiškai ištartas žodis; pasitikėjimas kyla iš pasirinkimo, tai vidinės kovos rezultatas. Kiekvieną dieną esame kviečiami iš naujo įveikti kelią nuo nerimo į pasitikėjimą.

PASITIKĖJIMAS TARP ŽMONIŲ

Atverdami pasitikėjimo kelius atsiliepiame į skubų poreikį: nors komunikacija tampa vis lengvesne, visuomenė tebėra išskaidyta, o atskiri jos sluoksniai – užsidarę vieni nuo kitų.

Sienos skiria ne tik tautas ir žemynus – jos visai arti mūsų ir netgi žmogaus širdyje. Pavyzdžiui, imigrantai: jie taip arti ir sykiu toli. Religijų išpažinėjai nežino vieni kitų įsitikinimų; patys krikščionys susiskirstę į daugelį konfesijų.

Taika pasaulyje prasideda mūsų širdyje.

Norėdami padėti pradžia solidarumui, ženkime link kito asmens, kad ir tuščiomis rankomis, išgirskime jį, pamėginkime suprasti mąstantį kitaip nei mes... ir beviltiškai kebli padėtis gali pradėti aiškėti.

Stenkimės būti atidūs silpniausiems, tiems, kurie neranda darbo... Mūsų dėmesys skurstantiesiems gali reikštis socialiniais įsipareigojimais. Tačiau iš esmės dėmesio reikia visiems: juk ir artimi žmonės tam tikra prasme yra vargšai, stokojantys mūsų.⁴

Skurdo ir neteisybės akivaizdoje kai kurie linksta maištauti ar net griebtis beatodairiškos prievartos. Prievarta negali būti visuomenės keitimo priemonė.⁵ Tad įsiklausykime, kodėl jaunimas reiškia pasipiktinimą, kad suprastume pagrindines jo priežastis.⁶

⁴ Skurdas būna ne vien materialus. Tai gali būti bičiulystės stoka, gyvenimo prasmės nesuvokimas, negalėjimas pasinaudoti tokiais turtais, kaip poezija, muzika, menas – viskuo, kas atveria kūrinių grožį.

⁵ 1989 m. Rytų Vokietijoje, Berlyno sienos griuvimo išvakarėse, gatvių mitingų organizatoriai rūpindavosi, kad visi neštų uždegtas žvakes: viena ranka turėjo laikyti žvakę, o kita – ją saugoti nuo vėjo; taip neliko galimybės agresyviems veiksams.

⁶ Jauni ispanai, Madride įsitraukę į „indignados“ sąjūdį, man rašė: „Nežinome, kas bus, jei padėtis negerės. Daug žmonių neturi darbo, jie netenka būsto ir pagrindinių teisių, daugelis yra pasimetę ir įsiutę dėl neteisingos ekonominės, socialinės

Žingsnis link naujojo solidarumo grindžiamas giliu įsitikinimu, kad mumyse slypi būtinybė dalytis.⁷ Tas imperatyvas gali vienyti skirtingų religijų išpažinėjus, taip pat tikinčiuosius ir netikinčiuosius.

PASITIKĖJIMAS DIEVU

Solidarumą tarp žmonių tvirtai pagrįstų santykis su Dievu, tačiau, deja, dažnai juo nepasitikima. Daugeliui tikinčiųjų sunku pasikliauti Dievu darbo ir mokymosi vietose, kartais ir šeimose.

Daug žmonių negali patikėti, kad Dievas myli juos asmeniškai. Ne vienas nuoširdžiai klausia: kaip žinoti, ar aš turiu tikėjimą?

Šiandien tikėjimas atrodo kaip rizika, rizika pasitikėti.

Tikėjimas pirmiausia yra ne tiesų pripažinimas, bet santykis su Dievu.⁸ Jis mus kviečia atsigręžti į Dievo šviesą.

Užuot pavertęs vergu ar kliudęs asmenybei skleistis,⁹ tikėjimas į Dievą suteikia laisvę: laisvę

ir teisinės sistemos, netikros demokratijos, neužtikrinančios mūsų konstitucijoje įrašytų teisių į orų būstą, fizinį ir psichinį saugumą... Klausėte, ką dėl mūsų gali padaryti Taizė? Atsakome: galite daryti tai, ką jau darote – mokykite mus išsaugoti vidinę ramybę. Iš jūsų tikimės maldos ir šilumos, kurią mums parodėte. Taip pat galėtumėte palengvinti informacijos mainus su jaunais žmonėmis, su kuriais mus vienija bendras rūpestis.“

⁷ Pvz., suprasti, kad Vakarų valstybės privalo rodyti Afrikai ne tiek humanitarinį dosnumą, kiek vykdyti teisingumo prievolę. Toks pat santykis turi būti ir su kitomis šalimis, kaip antai Haičiu, kurio žmonės, nuoširdžiai tikintys, yra vieni iš labiausiai kankintų ir žemintų per visą istoriją.

⁸ Daug kartų popiežius Benediktas XVI pabrėžė, kad tikėjimo pagrindas yra asmeninis santykis su Dievu, pvz., rašydamas: „Apsisprendimui tapti krikščionimi pradžia pirmiausia duoda ne etinis siekis ar kokia nors didi idėja, bet susitikimas su tam tikru įvykiu, su Asmeniu, atveriančiu gyvenimui naują horizontą ir sykiu duodančiu tvirtą kryptį“ (Benediktas XVI, „*Deus caritas est*“, Pratarė).

⁹ Mūsų tikėjimą nuolat reikia apvalyti nuo primestų įsivaizdavimų ir baimių, kartais per vidinę kovą, kuri vyksta tarp abejonės ir pasitikėjimo. Protas dalyvauja toje kovoje ir nesitenkina paprastu kartojimu. Taip pat ir šiandien daugeliui jaunuolių negana remtis Bažnyčios tradicijomis; kad galėtų pasikliauti tikėjimu, jie trokšta asmeninio ryšio ir įsitikinimo.

nuo baimės, laisvę gyventi tarnaujant tiems, kuriuos Dievas mums patiki.¹⁰

Kuo labiau auga pasitikėjimas Dievu, tuo labiau širdis atsiveria viskam, kas žmogiška visame pasaulyje, visose kultūrose; ji labiau priima mokslą bei technologijas, kurios leidžia palengvinti kančias ir plėtotis visuomenėms.

Dievas, kaip ir saulė, pernelyg ryškus, kad galėtume į jį žiūrėti. Tačiau Jėzus leidžia prasišviesti Dievo šviesai. Nuo pradžios iki pabaigos Biblija mus kviečia pasitikėti: transcendentinis Dievas įžengia į mūsų žmogiškąją tikrovę ir prabyla suprantama kalba.

Koks krikščioniškojo tikėjimo ypatumas? Jėzaus asmuo ir gyvas santykis su juo. Mes niekada to nesuvoksime iki galo.

BENDRYSTĖS KRISTUS

Visi esame piligrimai, tiesos ieškotojai. Tikėti į Kristų reiškia ne „turėti tiesą“, bet leisti, kad Kristus, kuris yra tiesa, mus apimtų, ir keliauti link visiško jos atsiskleidimo.

Stebinanti naujovė yra ir liks tai, kad Jėzus perduoda šviesą per visiškai paprastą gyvenimą. Dieviškasis gyvenimas jį padarė dar žmogiškesnį.¹¹ Atskleisdamas save per žmogiškojo gyvenimo paprastumą, Dievas atnaujina savo pasitikėjimą žmonėmis, ir mums leidžia patikėti žmogumi. Dabar mes jau nebegalime nusivilti nei pasauliu, nei savimi.

Priimdamas prievartinę mirtį, o pats neparodydamas prievartos, Jėzus nešė Dievo meilę ten, kur vyravo vien neapykanta.¹² Būdamas nukryžiuotas,

atmetė fatalizmą ir pasyvumą. Jis mylėjo iki galo; nepaisant, kad kančia buvo absurdiška ir nesuprantama, jis tikėjo, kad Dievas didesnis už blogį ir kad paskutinį žodį taria ne mirtis. Paradoksas: kančia ant kryžiaus tapo jo begalinės meilės ženklui.¹³

Ir Dievas jį prikėlė iš mirties. Kristus priklauso ne tik praeičiai, jis yra su kiekvienu iš mūsų šią dieną. Jis mums suteikia Šventąją Dvasią, kaip paties Dievo gyvastį.

Mūsų gyvenimo centras – Prisikėlusysis, kuris yra tarp mūsų ir kurį su kiekvienu iš mūsų sieja asmeninis meilės ryšys. Žvelgiant į jį gimsta nuostaba ir giliausias mūsų būties suvokimas.

Kai meldamiesi žvelgiame į jo šviesą, ji vis labiau pasklinda mumyse. Kristaus slėpinys tampa mūsų gyvenimo slėpiniu. Mūsų vidiniai prieštaravimai ir baimės galbūt neišnyksta. Tačiau per Šventąją Dvasią Kristus pasiekia tai, kas mus neramina, ir apšviečia mūsų tamsybes.¹⁴

Malda tuo pat metu mus veda link Dievo ir link pasaulio.

Kaip Marija Magdalietė, Velykų rytą regėjusi gyvą Kristų, mes esame kviečiami dalytis ta gerąja naujiena su kitais.¹⁵

Bažnyčia visame pasaulyje yra pašaukta telkti visų tautų visomis kalbomis kalbančias moteris, vyrus ir vaikus Kristaus ramybe. Ji yra ženklas, kad Evangelija sako tiesą, ji – Kristaus Kūnas, kuriam gyvybę teikia Šventoji Dvasia. Ji priartina „bendrystės Kristų.“¹⁶

¹⁰ Komentuodamas apaštalo Pauliaus žodžius: „būdamas nuo nieko nepriklausomas, aš pasidariau visų vergas“ (1 Kor 9, 19), Martynas Liuteris rašė: „Krikščionis yra laisvas žmogus, visų dalykų šeimininkas; jis niekam nepavaldus. Krikščionis yra visiškai klusnus tarnas, paklūstantis visiems“ (Liuteris, *Apie krikščionio laisvę*).

¹¹ Jėzus nebuvo didis asketas. Jis darė stebuklus, ypač išgydymo, tačiau lemiamu momentu, kai būtų galėjęs įrodyti, kad jis yra siųstas Dievo, ant kryžiaus tylėjo kaip Dievas, ir ta tyla sutiko pasidalyti su visais kenčiančiais. Mokiniais buvo sunku suvokti, kad Jėzus yra varganas mesijas. Galbūt jie vylėsi, kad Jėzus pakeis tų laikų socialines ir politines sąlygas, ir nesuprato, jog pirmiausia jis atėjo su šaknimis išrauti blogį.

¹² „Šmeižiamas jis [Kristus] neatsikirtinėjo, kentėdamas negrasino, bet visa pavedė teisingajam Teisėjui“ (1 Pt 2, 23).

¹³ Nesuvokiamos nekaltųjų kančios akivaizdoje dažnai sutrinkame. Mūsų širdyse taip pat kyla klausimas, šauksmas, nuolat girdimas žmonijos istorijoje: kur yra Dievas? Aiškaus atsakymo neturime, bet galime save patikėti Kristui, kuris nugalėjo mirtį ir kančioje mus lydi.

¹⁴ Malda yra ir žvilgsnis į Dievo šviesą, ir įsiklausymas. Iš Šventojo Rašto suprantame, kad Dievas mums kalba ir kartais mūsų klausia. Jėzus kartais yra tas vargšas, kuris laukia meilės ir mums sako: „štai aš stoviu prie durų ir beldžiu“ (Apr 3, 20).

¹⁵ Žr. Jn 20, 11–18.

¹⁶ „Bendrystės Kristus“ yra brolio Roger posakis. O teologas iš Berlyno Ditrichas Bonhoferis (Dietrich Bonhoeffer) dar jaunystėje, būdamas 21 metų, suformulavo posakį „Kristus, kaip bendruomenė“. Jis rašė, kad „per Kristų žmonija yra realiai sugražinta į bendrystę su Dievu“ (Bonhoeffer, *Sanctorum communio*).

„Nuolat klausydama,¹⁷ gydydama, taikydama, Bažnyčia leidžia suspindėti tam, kas joje šviesiausia: meilės, gailėstingumo, paguodos bendrystei ir prisikėlusio Kristaus atspindžiui. Nebūdama nutolusi, užėmusi gynybinės pozicijos ar atšiauri, ji gali spinduliuoti į žmonių širdis nuolankų pasitikėjimą tikėjimu.“¹⁸

STENGTIS TAPTI „ŽEMĖS DRUSKA“

„Bendrystės Kristus“ atėjo ne tam, kad burtų krikščionis į uždara, atskirą bendriją. Jis siunčia juos tarnauti žmonijai – būti pasitikėjimo ir ramybės raugu.¹⁹ Regima krikščionių bendrystė nėra savitikslių, ji ženklas pasauliui: „jūs esate žemės druska“.²⁰

Kryžiumi ir prisikėlimu Kristus įtvirtino naują solidarumą tarp žmonių. Kristuje žmonijos susiskaidymas į priešiškas grupes jau yra įveiktas; jame visi sudaro vieną šeimą.²¹ Kad susitaikytume su Dievu, privalome susitaikyti su žmonėmis.²²

Tačiau, jei druska prarastų sūrumą... Turime pripažinti, kad mes, krikščionys, dažnai užtemdome Kristaus žinią. Kaip mums skleisti taiką, kai patys esame susiskaldę?

Gyvename laikais, kai tenka atgaivinti meilės ir ramybės žinią. Ar padarysime viską, kad nuo tos žinios būtų pašalinti visi nesusipratimai ir kad suspindėtų jos pirmykštis paprastumas?

Ar galėsime, nieko neprimeddami, keliauti su tais, su kuriais mūsų nevienija tikėjimas, tačiau kurie visa širdimi ieško tiesos?²³

Stengdamiesi kurti naują solidarumą ir atverti pasitikėjimo kelius, patiriame ir patirsime išbandymų. Kartais atrodo, kad jie mus nugalės. Ką tada daryti? Mūsų atsakymas į asmeninius bei į kitų patiriamus išbandymus turėtų būti toks: labiau mylėti. Ar gi ne?

f. Abois

¹⁷ Visoje Bažnyčioje tam pasišventę vyrai ir moterys galėtų atlikti išklauso tarnystę. Kai kurie pasauliečiai išties yra pajėgūs atlikti šią įšventintųjų kunigų darbą papildančią tarnystę.

¹⁸ Brolis Roger, „Širdies ramybė“.

¹⁹ Ši tarnystė visada yra priešprieša tam, kas nužmogina mūsų visuomenę; ji taip pat reiškia pagarbų ir konstruktyvų dialogą su įvairiomis pasaulio ir kiekvienos epochos kultūromis. „Raugas parodo savo galią priartėjęs prie tešlos, ir ne vien priartėjęs, bet į ją įdėtas ir išmaišytas“ (šv. Jonas Auksaburnis, 46 pamokslas apie Evangeliją pagal Matą).

²⁰ Mt 5,13.

²¹ Kristus sako: „Kai būsiu pakeltas nuo žemės, visus patrauksiu prie savęs“ (Jn 12, 32), o apaštalas Paulius: „Nebėra nei žydo, nei graiko; nebėra nei vergo, nei laisvojo; nebėra nei vyro, nei moters“ (Gal 3, 28).

²² Žr. Ef 2, 14–18. Kristus sugriovė Dievo tautą ir visus kitus žmones skyrusią sieną; Dievą gali pasiekti visi. Solidarumas negali ribotis šeima ar viena tauta, jis peržengia visus skirtumus.

²³ Pvz., kartu keldami klausimus: „kokia mano gyvenimo prasmė?“, „kokios mano gyvenimo gairės?“, „ko siekiu savo pastangomis?“.